

CURTEA SUPREMĂ DE JUSTIȚIE
DECIZIE

07 noiembrie 2022

mun. Chișinău

Colegiul Penal lărgit al Curții Supreme de Justiție în componență:

Președinte –Toma Nadejda,

Judecători – Boico Victor, Diaconu Iurie, Catan Liliana, Guzun Ion

a judecat, fără citarea părților, în baza materialelor cauzei, recursurile ordinare declarate de către avocatul Dudulica Liubomir și avocatul Șendrea Nicu în numele inculpatului, împotriva deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 08 februarie 2022, în cauza penală în privința lui

Șalin Artiom XXXX.

Termenul examinării cauzei:

Prima instanță: 14.02.2020 – 26.02.2021.

Instanța de apel: 22.03.2021 – 08.02.2022.

Instanța de recurs: 07.07.2022 - 07.11.2022.

A C O N S T A T A T :

1. Prin sentința Judecătoriei Chișinău, sediul Buiucani din 26 februarie 2021, Șalin Artiom a fost recunoscut vinovat de comiterea infracțiunii prevăzute de art. 217 alin. (4) lit. b) Cod penal și i s-a stabilit pedeapsa sub formă de închisoare pe un termen de 2 (doi) ani, cu privarea de dreptul de a exercita activitate de păstrare, transportare, vânzare a drogurilor, etnobotanicelor sau analogilor acestora, de a ocupa funcții în domeniul farmaceuticii și alte activități legate de gestionarea substanțelor narcotice pe un termen de 5 (cinci) ani, cu executarea pedepsei în penitenciar de tip semiînchis.

În baza art. 90 Cod penal executarea pedepsei cu închisoare stabilită lui Șalin Artiom a fost suspendată condiționat pe un termen de probă de 4 (patru) ani cu calcularea termenului de probă din momentul intrării în vigoare a sentinței.

În conformitate cu art. 90 alin. (6) lit. a) Cod penal, prima instanță l-a obligat pe Șalin Artiom să nu-și schimbe domiciliul și/sau reședința fără consimțământul organului competent.

A fost respinsă cererea acuzatorului de stat cu privire la încasarea din contul inculpatului Șalin Artiom a cheltuielilor suportate în urma efectuării raportului de expertiză judiciară nr.34/12/l-R-4624 din 19.11.2018 în mărime de 1680 lei. Toate aceste cheltuieli judiciare au fost trecute în contul statului, potrivit prevederilor art. 227 alin. (3) Cod de procedură penală.

A fost soluționată soarta corpurilor delictive.

2. Pentru a se pronunța în cauza dată, în sensul enunțat, prima instanță a

constatat că, Șalin Artiom la 02.08.2018, aproximativ la ora 15.45 min, în rezultatul percheziției efectuate la domiciliul său, efectuat în apartamentul XXX din casa nr. xxx de pe str. XXXX din mun. xxxx, a fost depistată și ridicată masă vegetală uscată, mărunțită, de culoare roșietică care, conform raportului de expertiză judiciară nr.34/12/1-R-4624 din 19.11.2018, reprezintă produs etnobotanic cu masa de 0,31 grame, care conține substanță psihotropă ADB FUBINACA, masă vegetală uscată, mărunțită de culoare galbenă, în cantitate de 1,18 grame, care conține canabinoidul sintetic MDMD(N)-2201, în cantitate de 1,18 grame, pe care, Șalin Artiom le păstra fără scop de înstrăinare.

AB-FUBINACA este inclusă în Tabelul 1 „Substanțe stupefiante și psihotrope neutilizate în scopuri medicinale” Lista nr. 2 „Substanțe psihotrope”, aprobată prin Hotărârea Guvernului nr. 1088 din 05.10.2004.

Conform scrisorii IMSP Dispensarul Republican de Narcologie al Ministerului Sănătății RM cu nr. 01-12/632 din 18.04.2017, substanța MDMD(N)-2201, reprezintă analog al substanței psihotrope ABPINACA-CHM, care este inclusă în Tabelul 1 „Substanțe stupefiante și psihotrope neutilizate în scopuri medicinale” Lista nr. 2 „Substanțe psihotrope”, aprobată prin Hotărârea Guvernului nr. 1088 din 05.10.2004.

În conformitate cu Lista substanțelor stupefiante, psihotrope și a plantelor care conțin astfel de substanțe, depistate în trafic ilicit, precum și cantitățile acestora, aprobată prin Hotărârea Guvernului nr. 79 din 23 ianuarie 2006, iar cantitatea masei vegetale (amestec de prafuri și/sau plante sau amestecuri de ierburi, diverse părți de plante de diferite specii, uscate sau umede, mărunțite sau întregi), care conțin AB- FUBINACA, AB-PINACA-CHM, în cantitate ce depășește 0,25 grame, constituie proporții deosebit de mari.

Prima instanță a stabilit că, prin acțiunile sale intenționate Șalin Artiom a săvârșit circulația ilegală a drogurilor și analogilor acestora, manifestată prin păstrarea drogurilor, săvârșite în proporții deosebit de mari și fără scop de înstrăinare, adică a săvârșit infracțiunea prevăzută în **art. 217 alin. (4) lit. b) Cod penal**.

3. Sentința a fost atacată cu apel de către procurorul în Procuratura mun. Chișinău, Cornel Casian, prin care a solicitat admiterea apelului, casarea parțială a sentinței, cu pronunțarea unei noi hotărâri potrivit modului stabilit pentru prima instanță, recunoscându-l vinovat pe Șalin Artiom de săvârșirea infracțiunii prevăzută de art. 217 alin. (4) lit. b) Cod penal și a-i stabili o pedeapsă sub formă de închisoare pe un termen de 3 ani, cu executarea pedepsei stabilite în penitenciar de tip semiînchis, cu privarea de dreptul de a ocupa anumite funcții sau de a exercita o anumită activitate pe un termen de 3 ani, precum și a încasa din contul inculpatului cheltuielile judiciare suportate pentru efectuarea expertizelor judiciare în sumă de 1 680 lei.

3.1 În conținutul cererii de apel depuse, procurorul a invocat că:

- instanța a aplicat o pedeapsă prea blândă și nu a acordat deplină eficiență prevederilor articolelor 6, 7, 61, 75 din Codul penal, ignorând astfel criteriile generale de individualizare a pedepsei penale;

- efectuarea cheltuielilor judiciare într-o cauză penală este provocată de săvârșirea unei infracțiuni, care impune desfășurarea urmăririi și a judecării cauzei

pentru aplicarea legii penale celui ce a comis-o; ca urmare, cheltuielile judiciare sânt imputabile inculpatului condamnat pentru săvârșirea infracțiunii, temeiul juridic fiind vinovăția sa infracțională, deoarece fără săvârșirea infracțiunii astfel de cheltuieli nu s-ar fi efectuat.

4. Prin decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 08 februarie 2022 a fost admis apelul procurorului, casată parțial sentința, în partea stabilirii pedepsei și a cheltuielilor de judecată și pronunță o nouă hotărâre potrivit modului stabilit pentru prima instanță, prin care lui Șalin Artiom, recunoscut vinovat de comiterea infracțiunii prevăzute de art. 217 alin. (4) lit. b) Cod penal, i-a fost stabilită o pedeapsă de 2 (doi) ani, închisoare, cu ispășirea în penitenciar de tip semiînchis, cu privarea de dreptul de a exercita activitate de păstrare, transportare, vânzare a drogurilor, etnobotanicelor sau analogilor acestora, de a ocupa funcții în domeniul farmaceuticii și alte activități legate de gestionarea substanțelor narcotice pe un termen de 3 (trei) ani.

În conformitate cu art. 90¹ alin. (1), (3) Cod penal, s-a dispus ca prima parte a pedepsei aplicate lui Șalin Artiom de 1 (un) an de închisoare, urmează a fi executată în penitenciar de tip semiînchis, iar restul pedepsei de 1(un) an, se suspendă condiționat pe un termen de probațiune de 2 (doi) ani.

Termenul executării pedepsei stabilite lui Șalin Artiom, s-a dispus a fi calculat din momentul reținerii de către organele competente.

S-a dispus a fi încasat de la Șalin Artiom în beneficiul statului cheltuielile pentru efectuarea expertizei judiciare nr.34/12/l-R-4624 din 19.11.2018 în sumă de 1680 (o mie șase sute optzeci) lei.

Au fost menținute celelalte dispoziții ale sentinței.

4.1 În motivarea soluției adoptate, instanța de apel a constatat că, la pronunțarea sentinței, instanța de judecată corect a stabilit circumstanțele de fapt și de drept, just a ajuns la concluzia că, inculpatul Șalin Artiom a săvârșit infracțiunea prevăzută de art. 217 alin. (4) lit. b) Cod penal, după indici calificativi - *circulația ilegală a drogurilor si analogilor acestora, manifestată prin păstrarea drogurilor, săvârșite în proporții deosebit de mari și fără scop de înstrăinare.*

Instanța de apel a statuat că prima instanță nu a comis careva erori de fapt care ar impune casarea sentinței adoptate în partea recunoașterii vinovăției inculpatului în comiterea acțiunilor infracționale, stabilirea și individualizarea pedepsei. Instanța de apel a considerat că prima instanță în sentință corect și justificat și-a motivat soluția sub aspectul recunoașterii vinovăției inculpatului în comiterea infracțiunii prevăzute de art. 217 alin. (4) lit. b) Cod Penal, luând în considerație probele administrate legal de către organul de urmărire penală și cercetate în ședința de judecată la prezenta cauză penală, cu respectarea prevederilor art. 100 alin. (4) Cod de procedură penală, le-a dat o apreciere justă potrivit art. 101 Cod de procedură penală, din punct de vedere al pertinentei, utilității, concludenței, veridicității și coroborării reciproce, stabilind cu certitudine toate aspectele de fapt și de drept, și ajungând la concluzia corectă cu privire la

vinovăția inculpatului în comiterea faptei și prezența în acțiunile inculpatului a elementelor infracțiunii incriminate.

Reiterând conținutul probelor administrate la cauza penală, instanța de apel le-a apreciat ca fiind pertinente, concludente și utile, constatând că în ședință nu s-au stabilit circumstanțe care să indice la admiterea a careva încălcări esențiale, ce ar determina neadmiterea lor.

Verificând chestiunea individualizării pedepsei penale, în privința inculpatului Șalin Artiom, instanța de apel a reținut că, la stabilirea pedepsei instanța de fond nu a ținut cont în deplină măsură de prevederile legale, eronat aplicând prevederile art. 90 Cod penal.

Instanța de apel a constatat că prima instanță urma să efectueze o analiză mult mai complexă și minuțioasă a personalității infractorului, urmărind în acest sens comportamentul său în viața socială, înainte și după săvârșirea infracțiunii și numai în măsura în care s-ar fi dovedit că comiterea faptei se datorează unui concurs accidental de împrejurări din viața sa și că, pentru îndreptarea lui, nu este necesară executarea efectivă a pedepsei, or doar în aceste cazuri este incidență instituția suspendării condiționate a executării pedepsei.

Instanța de apel a considerat întemeiate motivele apelului declarat și a constatat că concluzia primei instanțe precum că corijarea inculpatului este posibilă și prin aplicarea prevederii art. 90 Cod penal - condamnarea cu suspendarea condiționată a executării pedepsei, a fost una eronată și neîntemeiată, motiv din care a considerat oportun de a o exclude.

Instanța de apel a menționat că, la stabilirea și aplicarea pedepsei în privința inculpatului, prima instanță nu a ținut cont de scopul și criteriile de individualizare a acesteia, prevăzute de art. 61 și 75 Cod penal, nu a ținut seama de circumstanțele reale ale cauzei, circumstanțe care fiind analizate, *per ansamblu*, nu permit instanței stabilirea unei pedepse cu suspendarea condiționată a executării ei.

În decizie s-a menționat că modalitatea de executare a pedepsei aplicate în privința inculpatului, nu este echitabilă în raport cu fapta comisă, urmările prejudiciabile produse și rezonanța socială a acesteia.

Totodată, instanța de apel a reținut că, inculpatul Șalin Artiom întrunește condițiile art. 90¹ Cod penal, având în vedere că ultimul a săvârșit o infracțiune care face parte din categoria celor grave, care se pedepsește cu închisoare de la 1 la 6 ani cu privarea de dreptul de a ocupa anumite funcții sau de a exercita o anumită activitate pe un termen de la 2 la 5 ani, de personalitatea vinovatului, în cadrul urmăririi penale și judecării cauzei a recunoscut vina, la fel ca și în cadrul examinării cauzei penale, însă careva cereri de examinare a cauzei în procedură simplificată prin prisma art. 364¹ Cod de procedură penală nu au fost înaintate, circumstanțe atenuante sau agravante lipsesc, anterior a fost încetat procesul penal de învinuire în privința inculpatului pentru săvârșirea infracțiunii prevăzute de art. 217 alin. (2) Cod penal în temeiul art. 2 al Legii nr.210 din 29.07.2016 privind

amnistia în legătură cu aniversarea a 25-a de la proclamarea independenței Republicii Moldova or, în sensul dat, instanța de apel a considerat oportun și rațional ca inculpatul să execute parțial pedeapsa închisorii, aplicând prevederile art. 90¹ Cod penal, prin suspendarea parțială a executării pedepsei închisorii.

Instanța de apel a considerat întemeiat a-i stabili inculpatului Șalin Artiom o pedeapsă de 2 (doi) ani închisoare, cu ispășirea în penitenciar de tip semiînchis, cu privarea de dreptul de a exercita activitate de păstrare, transportare, vânzare a drogurilor, etnobotanicelor sau analogilor acestora, de a ocupa funcții în domeniul farmaceuticii și alte activități legate de gestionarea substanțelor narcotice pe un termen de 3 (trei) ani. În conformitate cu art. 90¹ alin.(1), (3) Cod penal, prima parte a pedepsei aplicate lui Șalin Artiom de 1 (un) an de închisoare, s-a stabilit că urmează a fi executată în penitenciar de tip semiînchis, iar restul pedepsei de 1 (un) an, de suspendat condiționat pe un termen de probațiune de 2 (doi) ani.

În continuare, instanța de apel a reținut că pentru efectuarea expertizei judiciare nr.34/12/l-R-4624 din 19.11.2018, prin care s-a efectuat examinarea substanțelor depistate la domiciliul inculpatului Șalin Artiom, s-au suportat cheltuieli în sumă de 7980 lei (f.d. 20-22), iar efectuarea expertizei judiciare date a fost dispusă în vederea stabilirii dacă conțin substanțele depistate la inculpat compuși stupefianți sau psihotropi, și dacă da atunci care anume și la ce categorie de substanțe se referă și care este cantitatea.

Instanța de apel a concluzionat că sunt întemeiate solicitările acuzatorului de stat privind încasarea cheltuielilor judiciare, or acestea au fost suportate în cadrul urmăririi penale în vederea demonstrării vinovăției inculpatului în comiterea infracțiunii incriminate, iar prima instanță nejustificat a respins cererea procurorului în acest sens, deoarece la caz nu s-a atestat nici una dintre excepțiile statuate la art. 229 Cod de procedură penală, care ar condiționa eliberarea condamnatului de la plata cheltuielilor de judecată.

5. Decizia instanței de apel este atacată cu recurs ordinar de către:

- avocatul Dudulica Liubomir în numele inculpatului, prin care invocând incidența *pct. 6)* a dispozițiilor alin. (1) art. 427 Cod de procedură penal, solicită admiterea recursului, casarea deciziei ca neîntemeiată și vădit nefondată, cu menținerea sentinței;

- avocatul Șendrea Nicu în numele inculpatului, prin care invocând incidența *pct. 10)* a dispozițiilor alin. (1) art. 427 Cod de procedură penal, solicită admiterea recursului, casarea integrală a deciziei, în parte ce ține de individualizarea și aplicarea eronată pedepsei și menținerea sentinței.

5.1 În susținerea recursului, avocatul Dudulica Liubomir invocă că:

- instanța de apel nu s-a pronunțat asupra tuturor motivelor invocate în apel și instanța a admis o eroare gravă de fapt, care a afectat soluția instanței;

- instanța de apel a admis încălcarea normelor procesuale (art. 101, 394, 414, 417 alin. (1) pct. 8 Cod de procedură penală) și a pct. 1, 22.2 din Hotărârea Plenului CSJ nr. 22 din 12.12.2005 „Cu privire la practica judecării cauzelor penale în ordine de

apel”;

- instanța de apel a ignorat motivele invocate de apărare în critica apelului acuzării;

- urmau a fi luate în considerație de către instanța de apel circumstanțele atenuante: recunoașterea integrală a vinovăției, elucidarea detaliilor, căința sinceră, caracteristica pozitivă a inculpatului, personalitatea inculpatului, angajarea ultimului în câmpul muncii. Toate aceste circumstanțe demonstrează faptul că inculpatul Șalin Artiom a conștientizat caracterul ilegal al acțiunilor ale, a făcut concluziile necesare pentru ca pe viitor să nu mai admită încălcarea prevederilor legale;

- părerea diferită a unui magistrat în privința faptului dacă o persoană merită mai mult sau mai puțin pedepsit, nu este un temei de casare a unei hotărâri;

- eronat au fost încasate cheltuielile de judecată, or, potrivit prevederilor articolelor 227, 2528 Cod de procedură penală, cheltuielile judiciare se plătesc din sumele alocate de stat dacă legea nu prevede altă modalitate.

5.2 În susținerea recursului suplimentar declarat la 18.10.2022, avocatul Șendrea Nicu invocă că:

- instanțele de fond nu au luat în calcul și nu au abordat faptul că inculpatul Șalin Artiom este consumator de droguri, iar reeducarea, corectarea și reîntegrarea în societate este posibilă doar prin aplicarea unor măsuri de constrângere cu caracter medical și nicidecum o pedeapsă privativă de libertate;

- argumentele reținute la motivarea deciziei au un caracter general, formal și șablonat, fără a scoate în evidență circumstanțele negative sau pozitive ce caracterizează persoana inculpatului Șalin Artiom, ce a determinat-o ca să ajungă la concluzia că doar aplicarea pedepsei privative cu libertatea va soluționa problema de corectare, reeducate, solicializare și cea mai importantă, de tratare a persoanei acestuia;

- deși Colegiul penal al Curții de Apel Chișinău, a menționat că la aplicarea pedepsei, instanța urma să *„efectueze o analiză mult mai complexă și minuțioasă a personalității infractorului, urmărind în acest sens comportamentul său în viața socială, înainte și după săvârșirea infracțiunii”*, ultimii se contrazic pe sine în situația în care nici Colegiul Penal nu a efectuat o asemenea analiză. Or, instanța de apel nu a ținut cont de faptul că condamnatul Șalin Artiom, după comiterea infracțiunii în cauză, și până în prezent, a întreprins acțiuni concrete de corectare și reintegrare în societate, cum ar fi: angajarea în câmpul muncii și formarea unei familii și nu a comis noi infracțiuni legate de consumul de droguri;

- pedeapsa aplicată de prima instanță a fost una suficientă și proporțională cu scopul urmărit, care a avut drept rezultat reeducarea și corectarea persoanei Șalin Artiom;

- instanța de judecată, eronat și într-un mod exagerat la aplicarea pedepsei privative de libertate a lui Șalin Artiom a indicat și faptul că *„anterior a fost încetat procesul penal de învinuire în privința inculpatului pentru săvârșirea infracțiunii*

prevăzute de art. 217 alin. (2) Cod penal". Faptul dat nu constituie un motiv în sine de aplicare a pedepsei privative de libertate precum și nu constituie o circumstanță agravantă, în condiția când din exemplu dat se conchide că la momentul examinării cauzei penale menționate persoana Șalin Artiom nu avea antecedente penale, iar alte forme de pedepse nonprivative de libertate anterior nu i-au fost aplicate, din neexecutarea cărora instanța de apel ar fi constatat cu certitudine că doar aplicarea pedepsei cu închisoarea va fi o măsură suficientă de corectare a persoanei în cauză;

- instanța de apel, aplicând pedeapsa sub formă de închisoare, a creat un precedent negativ, când executarea pedepsei sub formă de închisoare, va cauza suferințe fizice și va înjosi demnitatea persoanei Șalin Artiom;

- instanța de apel a considerat în mod exagerat, că unica soluție de corectare a persoanei va fi doar aplicarea unei pedepse privative de libertate, deși existau circumstanțe atenuante;

- ar fi fost corect, aplicarea de către instanța de apel inculpatului Șalin Artiom o pedeapsă condiționată, după forma interpretată și aplicată prin sentința Judecătorei Chișinău, sediul Buiucani din 26.02.2021, care ar fi oferit posibilitatea de a se corecta, reeduca și resocializare a persoanei;

- instanța de apel a evitat să motiveze în decizia sa, din care considerente a fost irațional aplicarea pedepsei condiționate prevăzute de art. 90 Cod penal.

6. La recursul ordinar declarat de către avocatul Dudulica Liubomir în numele inculpatului, în conformitate cu prevederile art. 431 alin. (1) pct. 1¹) Cod de procedură penală, a depus referință procurorul, care pledează pentru inadmisibilitatea acestuia, ca fiind vădit neîntemeiat.

7. Judecând recursurile ordinare declarate în numele inculpatului în raport cu materialele cauzei, Colegiul penal lărgit concluzionează următoarele:

7.1 *Cu referire la recursul ordinar declarat de către avocatul Șendrea Nicu în numele inculpatului*

Potrivit art. 427 alin. (1) Cod de procedură penală, *hotărârile instanței de apel pot fi supuse recursului pentru a repara erorile de drept comise de instanțele de fond și de apel. Însă, conform art. 422 Cod de procedură penală, termenul de recurs este de 30 de zile de la data pronunțării deciziei.*

Conform art. 231 alin. (3) Cod de procedură penală, la calcularea termenelor pe zile nu se ia în calcul ziua de la care începe să curgă termenul, nici ziua în care acesta se împlinește.

În corespundere cu articolele 418 alin. (1), 338 alin. (2)-(4), 340 alin. (1) Cod de procedură penală, instanța de apel pronunță public dispozitivul hotărârii, fapt despre care se consemnează în procesul-verbal. Hotărârea motivată se pronunță la fel public, în termen de până la 45 de zile lucrătoare. Copia de pe hotărârea motivată se înmânează participanților prezenți la ședința de judecată. Participanților care nu s-au prezentat în ședința de judecată li se expediază, în termen de 3 zile, copia de pe hotărârea motivată.

Sub acest aspect se atestă că, potrivit materialelor dosarului, dispozitivul deciziei adoptate de către instanța de apel a fost pronunțat la 08 februarie 2022, în prezența procurorului, avocatului inculpatului Dudulica Liubomir și a inculpatului, fapt confirmat prin procesul-verbal al ședinței de judecată în instanța de apel și dispozitivul deciziei adoptate (f.d. 139-141, 145-146), din care rezultă că aceștea au fost prezenți și înștiințați despre data și ora pronunțării deciziei motivate stabilită pentru 29 martie 2022, ora 14:00.

Din materialele dosarului se constată că, la ședința de judecată din 29 martie 2022, ora 14:00, preconizată pentru pronunțarea deciziei motivate s-a prezentat procurorul și avocatul inculpatului Dudulica Liubomir (f.d. 143), la aceeași dată fiind expediată inculpatului copia deciziei motivate (f.d. 161).

În continuare, Colegiul menționează că avocatul Șendrea Nicu a declarat recurs ordinar în numele inculpatului la 18 octombrie 2022, fapt confirmat prin mențiunea despre dată de pe amprenta ștampilei Curții Supreme de Justiție (f.d. 209).

Așadar, Colegiul penal lărgit specifică că, în cauza deferită judecării, termenul de atac, prevăzut de art. 422 Cod de procedură penală, se calculează începând cu data de 30 martie 2022, adică a doua zi după pronunțarea deciziei motivate, ținând cont de dispozițiile art. 231 alin. (3), (5) Cod de procedură penală și expiră la sfârșitul zilei de 29 aprilie 2022.

Prin urmare, recursul avocatului Șendrea Nicu declarat la 18 octombrie 2022 nu se încadrează în termenul limită prevăzut de art. 422 Cod de procedură penală.

La acest capitol este de menționat că art. 422 Cod de procedură penală, nu prevede repunerea în termen a recursului ordinar, nici o altă procedură legală de a calcula termenul de recurs decât de la data pronunțării deciziei motivate.

Totodată, Colegiul penal lărgit menționează că art. 230 alin. (2) Cod de procedură penală prescrie expres că în cazul în care pentru exercitarea unui drept procesual este prevăzut un anumit termen, nerespectarea acestuia impune pierderea dreptului procesual și nulitatea actului efectuat peste termen. Prin urmare, durata termenului de recurs este stabilită prin lege. Acest termen nu poate fi prelungit sau scurtat de instanța de judecată. El este absolut și are un caracter imperativ, în sensul că depășirea lui atrage decăderea din dreptul de a exercita calea de atac.

Mai mult, o astfel de soluție este compatibilă cu respectarea garanțiilor unui proces echitabil, în sensul articolului 6 din Convenția Europeană pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale, având în vedere că prelungirea nejustificată a termenului pentru exercitarea apelului/recursului ar împiedica rămânerea irevocabilă, ca urmare a expirării termenului de atac, a hotărârii judecătorești emise în instanța de fond și ar leza, în acest mod, principiul securității raporturilor juridice.

Prin urmare, conducându-se de prevederile 435 alin. (1) pct. 1) Cod de procedură penală, instanța de recurs va respinge ca inadmisibili recursul ordinar

declarat de către avocatul Șendrea Nicu în numele inculpatului.

7.2 Cu referire la recursul ordinar declarat de către avocatul Dudulica Liubomir în numele inculpatului

Conform prevederilor art. 435 alin. (1) pct. 2) lit. a) Cod de procedură penală, judecând recursul, instanța de recurs este în drept să admită recursul, să caseze parțial hotărârea atacată și să mențină hotărârea primei instanțe, când apelul a fost greșit admis.

În conformitate cu prevederile art. 424 alin. (2) Cod de procedură penală instanța de recurs judecă cauza numai în limitele temeiurilor prevăzute de art. 427 Cod de procedură penală, fiind în drept să judece și în baza temeiurilor neinvocate, fără a agrava situația condamnatului.

Articolul 427 alin. (1) Cod de procedură penală, prevede că hotărârile instanței de apel pot fi atacate cu recurs ordinar pentru a repara erorile de drept comise de instanțele de fond și de apel la judecarea cauzei.

Prin urmare, instanța de recurs poate să intervină în soluția instanței de apel, inclusiv și să o caseze, atunci când se constată comiterea erorilor de drept, care au dus la adoptarea unei hotărâri nemotivate și contradictorii, totodată, verificându-se dacă s-a aplicat corect legea la faptele reținute prin hotărârea atacată și dacă aceste fapte au fost constatate cu respectarea dispozițiilor de drept formal și material.

Potrivit recursului declarat de către avocatul Dudulica Liubomir, autorul își întemeiază criticile, prin prisma temeiurilor de casare prevăzute la pct. 6) alin. (1) art. 427 Cod de procedură penală, și anume, referindu-se la situațiile în care *instanța de apel nu s-a pronunțat asupra tuturor motivelor invocate în apel, hotărârea atacată nu cuprinde motivele pe care se întemeiază soluția și instanța a admis o eroare gravă de fapt, care a afectat soluția instanței.*

În același timp, Colegiul penal lărgit constată că recurentul este de acord cu starea de fapt stabilită de instanța de judecată, precum și cu încadrarea juridică a acțiunilor inculpatului, din care considerente, nu se va expune referitor la aceste aspecte, avocatul inculpatului însă critica decizia instanței de apel în partea pedepsei aplicate, cât și nu este de acord cu soluția instanței de încasare a cheltuielilor de judecată din contul inculpatului.

Colegiul constată că argumentele recursului, parțial și-au găsit confirmare în speța dedusă judecății.

Ab initio, cu referire la dezacordul avocatului cu soluția instanței de apel de încasare a cheltuielilor de judecată din contul inculpatului, Colegiul penal lărgit consideră argumentele expuse în recurs în sensul dat, drept nefondate și constată atât soluția, cât și motivarea instanței de apel în aspectul vizat corectă și întemeiată, în conformitate cu prevederile art. 227-229 Cod de procedură penală și practica judiciară constantă.

Cu referire la pedeapsa aplicată, Colegiul penal lărgit reține următoarele:

Prin sentință, Șalin Artiom a fost recunoscut vinovat de comiterea infracțiunii

prevăzute de art. 217 alin. (4) lit. b) Cod penal și i s-a stabilit pedeapsa sub formă de închisoare pe un termen de 2 (doi) ani, cu privarea de dreptul de a exercita activitate de păstrare, transportare, vânzare a drogurilor, etnobotanicelor sau analogilor acestora, de a ocupa funcții în domeniul farmaceuticii și alte activități legate de gestionarea substanțelor narcotice pe un termen de 5 (cinci) ani, cu executarea pedepsei în penitenciar de tip semiînchis.

În baza art. 90 Cod penal executarea pedepsei cu închisoare stabilită lui Șalin Artiom a fost suspendată condiționat pe un termen de probă de 4 (patru) ani cu calcularea termenului de probă din momentul intrării în vigoare a sentinței.

Potrivit deciziei instanței de apel din 08 februarie 2022 a fost admis apelul procurorului, casată parțial sentința, în partea stabilirii pedepsei și a cheltuielilor de judecată și pronunță o nouă hotărâre potrivit modului stabilit pentru prima instanță, prin care lui Șalin Artiom, recunoscut vinovat de comiterea infracțiunii prevăzute de art. 217 alin. (4) lit. b) Cod penal, i-a fost stabilită o pedeapsă de 2 (doi) ani închisoare, cu ispășirea în penitenciar de tip semiînchis, cu privarea de dreptul de a exercita activitate de păstrare, transportare, vânzare a drogurilor, etnobotanicelor sau analogilor acestora, de a ocupa funcții în domeniul farmaceuticii și alte activități legate de gestionarea substanțelor narcotice pe un termen de 3 (trei) ani. În conformitate cu art. 90¹ alin. (1), (3) Cod penal, s-a dispus ca prima parte a pedepsei aplicate lui Șalin Artiom de 1 (un) an de închisoare, urmează a fi executată în penitenciar de tip semiînchis, iar restul pedepsei de 1(un) an, se suspendă condiționat pe un termen de probațiune de 2 (doi) ani. S-a dispus a fi încasat de la Șalin Artiom în beneficiul statului cheltuielile pentru efectuarea expertizei judiciare nr.34/12/I-R-4624 din 19.11.2018 în sumă de 1680 (o mie șase sute optzeci) lei.

Analizând textul deciziei recurate, instanța de recurs constată, că în viziunea instanței de apel, pedeapsa stabilită inculpatului de către prima instanță, cu aplicarea prevederilor art. 90 Cod penal, nu corespunde cerințelor articolelor 61, 75 Cod penal.

Raportând decizia atacată, la circumstanțele cauzei, Colegiul penal lărgit consideră că, soluția instanței de apel în această parte este neîntemeiată, la adoptarea căreia nu s-a ținut cont în deplină măsură de prevederile art. 75 Cod penal, care prevede că persoanei recunoscute vinovate de săvârșirea unei infracțiuni i se aplică o pedeapsă echitabilă în limitele fixate în Partea Specială și în strictă conformitate cu dispozițiile Părții Generale a Codului penal.

În continuarea concluziilor sale, instanța de recurs remarcă că, criteriile generale de individualizare a pedepsei sunt acele reguli, principii, prevăzute de Codul penal, de care instanța de judecată trebuie să țină seama la stabilirea felului, duratei ori a cuantumului pedepsei în cadrul operațiunii de individualizare a acesteia.

Așadar, Colegiul penal lărgit menționează că persoanei declarate vinovate trebuie să i se aplice o pedeapsă, echitabilă, adică în limitele sancțiunii legii în baza

căreia persoana a fost condamnată.

Totodată, după caz, instanța este în drept să aplice și prevederile Părții Generale a Codului penal, inclusiv și ale art. 90 Cod penal, în cazul în care nu sunt careva impedimente.

Conform art. 61 Cod penal, pedeapsa penală este o măsură de constrângere statală și un mijloc de corectare și reeducare a condamnatului și se aplică persoanelor care au săvârșit infracțiuni, cauzând anumite lipsuri și restricții drepturilor lor.

Pedeapsa are drept scop restabilirea echității sociale, corectarea acestuia, precum și prevenirea săvârșirii de noi infracțiuni, atât din partea condamnaților, cât și din partea altor persoane.

Sub aspectul prevederilor legale enunțate, Colegiul penal lărgit statuează că pedeapsa este echitabilă atunci când ea impune infractorului lipsuri și restricții ale drepturilor sale, proporționale cu gravitatea infracțiunii săvârșite și este suficientă pentru restabilirea echității sociale, adică a drepturilor și intereselor victimei, statului și întregii societăți, perturbate prin infracțiune.

Mai mult, pedeapsa este echitabilă și atunci când este capabilă de a contribui la realizarea altor scopuri ale pedepsei penale, cum ar fi corectarea condamnatului și prevenirea săvârșirii de noi infracțiuni atât de către condamnat, precum și de alte persoane.

Practica judiciară demonstrează că o pedeapsă prea aspră generează apariția unor sentimente de nedreptate, jignire, înrăire și de neîncredere în lege, fapt ce poate duce la consecințe contrare scopului urmărit.

De asemenea, o pedeapsă prea blândă generează dispreț față de ea și nu este suficientă nici pentru corectarea infractorului și nici pentru prevenirea săvârșirii de noi infracțiuni.

Colegiul penal lărgit amintește că raționamentul de aplicare a prevederilor art. 90 Cod penal, are la origine persoana și comportamentul acesteia până la săvârșirea infracțiunii, atitudinea și modul de manifestare a infractorului în fazele de urmărire penală și de judecare a cauzei, cum vinovatul își apreciază fapta social periculoasă încă de la momentul descoperii ei cum ar fi: conduita bună a infractorului; stăruința depusă pentru a înlătura rezultatul infracțiunii sau pentru a repara paguba pricinuită, comportarea sinceră în cursul procesului.

Stabilirea duratei ori a quantumului pedepsei de către instanța de judecată, într-un caz concret, se face în raport cu gravitatea infracțiunii săvârșite și cu pericolozitatea infractorului, care se evaluează după următoarele criterii:

- împrejurările și modul de săvârșire a infracțiunii, precum și mijloacele folosite;
- starea de pericol creată pentru valoarea ocrotită;
- natura și gravitatea rezultatului produs sau a altor consecințe ale infracțiunii;
- motivul săvârșirii infracțiunii și scopul urmărit;

- natura și frecvența infracțiunilor care constituie antecedentele penale ale infractorului;
- conduita după săvârșirea faptei și în cursul procesului penal;
- nivelul de educație, vârsta, starea de sănătate, situația familială și socială etc.

Față de considerentele menționate, Colegiul penal lărgit conchide, că instanța de apel la individualizarea pedepsei inculpatului nu a ținut cont în măsură deplină de principiile generale de individualizare a pedepsei.

Pe când din conținutul părții descriptive a sentinței, Colegiul penal lărgit atestă că la stabilirea pedepsei inculpatului, prima instanță a ținut cont de gravitatea infracțiunii săvârșite, de faptul că acesta a recunoscut vina, deși nu a înaintat cerere de examinare a cauzei în procedura simplificată prin prisma art. 364¹ Cod de procedură penală, circumstanțe atenuante sau agravante nu s-au stabilit, s-a căit sincer de cele comise și întemeiat a considerat că *suspendarea executării pedepsei cu închisoare și acordarea posibilității acestuia, ca în termenul de probă, prin comportare exemplară și muncă cinstită, să îndreptățească încrederea ce i s-a acordat, va oferi o mai bună protecție intereselor societății decât izolarea vinovatului de societate.*

Totodată, Colegiul penal lărgit atestă că, prima instanță întemeiat a apreciat că *executarea pedepsei stabilite lui Șalin Artiom nu este rațională și că potrivit prevederilor art. 90 alin. (1) Cod penal s-a considerat necesar de a dispune, suspendarea executării pedepsei cu închisoare, stabilite prin sentință, pe o perioadă de probă de 4 (patru) ani, cu liberarea ulterioară de pedeapsă.*

De asemenea, Colegiul penal lărgit constată că instanța de apel, aplicând inculpatului o pedeapsă aspră, n-a ținut cont la individualizarea pedepsei de personalitatea inculpatului, ca unul dintre criteriile ce influențează individualizarea pedepsei penale. Deși în partea descriptivă a decizie au fost reiterate totalitatea circumstanțelor speței la acest capitol (recunoașterea vinei, căința sinceră, faptul că anterior a fost condamnat, procesul penal de învinuire în săvârșirea infracțiunii prevăzute de art. 217 alin. (2) Cod penal fiind încetat în temeiul art. 2 al Legii nr.210 din 29.07.2016 privind amnistia în legătură cu aniversarea a 25-a de la proclamarea independenței Republicii Moldova – f.d. 76-78, astfel antecedentul penal fiind stins), instanța de apel nu a luat în considerație scopul pedepsei, influența acesteia asupra corectării și reeducării vinovatului, precum și de condițiile de viață ale familiei acestuia.

Având în vedere cele constatate, Colegiul penal lărgit reține, că prima instanță și-a argumentat temeinic raționamentul de a stabili inculpatului pedeapsa cu aplicarea prevederilor art. 90 Cod penal, suspendarea condiționată a executării pedepsei pentru perioada de probațiune de 4 ani.

În acest context, potrivit dispozițiilor art. 90 alin. (1) Cod penal, dacă, la stabilirea pedepsei cu închisoare pe un termen de cel mult 5 ani pentru infracțiunile săvârșite cu intenție și de cel mult 7 ani pentru infracțiunile săvârșite din imprudență, instanța de judecată, ținând cont de circumstanțele cauzei și de

persoana celui vinovat, va ajunge la concluzia că nu este rațional ca acesta să execute pedeapsa stabilită, ea poate dispune suspendarea condiționată a executării pedepsei aplicate vinovatului, indicând numai decît în hotărâre motivele condamnării cu suspendare condiționată a executării pedepsei și perioada de probațiune.

Colegiul penal relevă că prima instanță a efectuat o analiză amplă a personalității inculpatului, ținând cont și de conduita lui înaintea săvârșirii faptei, după săvârșirea acesteia și în timpul judecății.

Mai mult decît atît, instanța de apel nu a luat în considerație și noile circumstanțe apărute în viața inculpatului Șalin Artiom, care inevitabil demonstrează conduita acestuia după pronunțarea soluției de către prima instanță, și anume, faptul că și-a întemeiat o familie și s-a angajat în câmpul muncii.

În acest mod, în viziunea Colegiului penal lărgit, prima instanță corect a apreciat că scopul pedepsei poate fi atins și fără executarea reală a acesteia, deoarece din circumstanțele speței rezultă că corectarea inculpatului poate fi realizată și fără izolarea acestuia de societate.

Colegiul penal lărgit consideră că, concluzia instanței de apel, precum că soluția primei instanțe privind aplicarea față de inculpatul Șalin Artiom a prevederilor art. 90 Cod penal, nu este proporțională cu fapta săvârșită, urmările acestei și personalitatea inculpatului, nu expune și desfășoară opera de individualizare a pedepsei inculpatului în raport cu soluția adoptată.

În astfel de condiții, Colegiul penal lărgit conchide că, prima instanță la compartimentul individualizării pedepsei a acordat deplină eficiență prevederilor articolelor 7, 61, 75, 90 Cod penal și just a ajuns la concluzia că, corectarea și reeducarea inculpatului Șalin Artiom poate avea loc în condițiile aplicării unei pedepse cu suspendarea condiționată a executării acesteia.

Colegiul penal lărgit constată prezența în speța dedusă judecății a erorii de drept invocată de către avocatul Dudulica Liubomir prevăzută la art. 427 alin. (1) pct. 6) Cod de procedură penală (*hotărîrea atacată nu cuprinde motivele pe care se întemeiază soluția*), cât și a erorii prevăzute la pct. 10), al aceluiași articol (*s-au aplicat pedepse individualizate contrar prevederilor legale*), apelul fiind greșit admis de către instanța de apel.

Totodată, instanța de recurs concluzionează că eroarea admisă de instanța de apel urmează a fi corectată prin casarea parțială a deciziei, în latura penală în partea excluderii prevederilor art. 90 Cod penal și prin menținerea în această parte a sentinței Judecătoriei Chișinău, sediul Buiucani din 26 februarie 2021, prin care s-a dispus:

„În baza art. 90 Cod penal executarea pedepsei cu închisoare stabilită lui Șalin Artiom se suspendă condiționat pe un termen de probă de 4 (patru) ani cu calcularea termenului de probă din momentul intrării în vigoare prezentei sentințe, precum și dacă, în termenul de probă, condamnatul nu va săvârși o nouă infracțiune și, prin comportare exemplară și muncă cinstită, va îndreptăți încrederea ce i s-a acordat.

În conformitate cu art. 90 alin. (6) lit. a) Cod penal aplicând condamnarea cu suspendarea condiționată a executării pedepsei, instanța de judecată îl obligă pe Șalin Artiom să nu-și schimbe domiciliul și/sau reședința fără consimțământul organului competent.”

Colegiul penal lărgit statuează că celelalte dispoziții ale deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 08 februarie 2022, în cauza penală în privința lui Șalin Artiom urmează a fi menținute.

8. În conformitate cu articolele 434, 435 alin. (1) pct. 1), 2) lit. c) Cod de procedură penală, Colegiul penal lărgit al Curții Supreme de Justiție,

DECIDE:

Respinge ca inadmisibil recursul ordinar declarat de către avocatul Șendrea Nicu în numele inculpatului.

Admite recursul ordinar declarat de către avocatul Dudulica Liubomir în numele inculpatului, casează parțial decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 08 februarie 2022, în cauza penală în privința lui *Șalin Artiom XXXXX*, în latura penală în partea excluderii prevederilor art. 90 Cod penal, cu menținerea în această parte a sentinței Judecătoriei Chișinău, sediul Buiucani din 26 februarie 2021.

În rest, dispozițiile hotărârii atacate, se mențin.

Șalin Artiom XXXXX se eliberează imediat din penitenciar dacă nu execută arest preventiv sau pedeapsa cu închisoare, în baza altor hotărâri judecătorești.

Decizia este irevocabilă.

Decizia motivată este pronunțată la **23 decembrie 2022**.

Președinte

Toma Nadejda

Judecători

Boico Victor

Diaconu Iurie

Catan Liliana

Guzun Ion